

abszorpció absorption	Az abszorpció az a művelet, amelynek során gázok és/vagy gőzök egy vagy több komponensét folyadékban elnyeletjük (feloldjuk).
adszorpció adsorption	Az adszorpció a gázok vagy folyadékok egy vagy több komponensének megkötődése szilárd test felületén. Az adszorpció műveletében a nagy fajlagos felületű szilárd anyagoknak azt a tulajdonságát hasznosítják, hogy azok felületén egyes gáz-, gőz- vagy folyadékmolekulák koncentrációja megnövekszik a fluidum belsejében uralkodó koncentrációhoz képest.
aerob szervesanyag-lebontás aerobic degradation of organic matter	Az aerob szervesanyag-lebontás során szén-dioxid (CO ₂), víz (H ₂ O), nitritek, nitrátok, szulfátok, foszfátok keletkeznek. Az aerob bomlás termékeinek nagyobb hányada szilárd maradék.
aerob szervezetek aerobic organisms	Az aerob szervezetek oxigént igénylő szervezetek; jelentős részük kizárólagosan csak levegő jelenlétében képes élni (obligát aerob szervezetek); kisebb csoportjuk oxigén nélkül is képes anyagcserére (fakultatív anaerob szervezetek), ilyenek egyes mikroorganizmusok, valamint talajlakó szervezetek.
aerob szervezetek aerobic organisms	Az aerob szervezetek az életműködésükhöz a levegő oxigénjét igénylő, és felhasználó szervezetek (mikroorganizmusok, pl. baktériumok).
ÁK-érték AC-value	Megengedett átlagos koncentráció: a légszennyező anyagnak a munkahely levegőjében egy műszakra megengedett átlag koncentrációja, amely a dolgozó egészségére általában nem fejt ki káros hatást.
akut (=heveny) mérgeződés acute poisoning	Akut (=heveny) a mérgeződés, ha egyszeri nagy adag (=dózis) hatására jön létre, amelyet a néhány perctől egy napig tartó gyors kifejlődés jellemez.
anaerob biológiai lebontás anaerobic biodegradation	Az anaerob biológiai lebontás: az elkülönítetten gyűjtött biohulladék ellenőrzött körülmények között, oxigén kizárása mellett történő lebontása, mikroorganizmusok segítségével, biogáz előállítás céljából, szilárd lebontási maradék keletkezése mellett.
anaerob szervezetek anaerobic organisms	Az anaerob szervezetek az életműködésükhöz a levegő oxigénjét nem igénylő szervezetek; jelentős részük kizárólagosan csak oxigénmentes környezetben képes élni (obligát anaerob szervezetek); kisebb csoportjuk oxigén jelenlétében is képes anyagcserére (fakultatív aerob szervezetek), ilyenek egyes mikroorganizmusok, valamint talajlakó szervezetek.
antagonizmus antagonism	Az antagonizmus az a jelenség (a méregtanban, gyógyszerhatástanban), amelynek során a két vagy több anyag szervezetre gyakorolt együttes hatásakor, hatásösszegződés helyett, annál kisebb hatást tapasztalunk.
aprítás	Az aprítás: előkészítő hulladékkezelési eljárás, amelynek során a szilárd hulladék szemcse-, illetve darabméretét csökkentik, előkészítik

size reduction	elválasztásra, a további kezelés hatékonyságának növelése céljából.
ártalmas anyag harmful substance	Az ártalmas anyagok belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén heveny egészségkárosodást okozhatnak.
beágyazás embedding	A beágyazás olyan fizikai hulladékkezelési eljárás, melynek során a folyékony vagy iszap halmazállapotú veszélyes hulladékot vázképző anyagokkal keverik, így mechanikailag szilárd és kémiaileg stabil anyag keletkezik.
bepárlás evaporation	Bepárlásnak nevezzük azt a műveletet, amelynek során a gyakorlatilag nem illékony anyagok oldataiból az oldószer egy részét vagy egészét elpárologtatjuk.
biogáz biogas	A biogáz szerves anyagok baktériumok által anaerob körülmények között történő lebontása során képződő termék. Körülbelül 45-70% metánt (CH ₄), 30-55% szén-dioxidot (CO ₂), nitrogént (N ₂), hidrogént (H ₂), kénhidrogént (H ₂ S) és egyéb maradványgázokat tartalmaz (pl.: metil-merkaptánt (CH ₃ SH)).
biohulladék biowaste	A biohulladék minden olyan növényi és állati eredetű szerves hulladék, amely aerob vagy anaerob úton biológiailag lebomlik vagy lebontható.
CK-érték PC-value	Megengedett csúcskoncentráció (rövid ideig megengedhető legnagyobb levegőszennyezettség): a légszennyező anyagnak egy műszakon belül, az ÁK értéket meghaladó legnagyobb koncentrációja (az ÁK- és CK-értékre vonatkozó követelményeknek egyidejűleg kell teljesülniük).
csapadékos leválasztás precipitation	A csapadékos leválasztás kémiai hulladékkezelési eljárás, amelynek során a vízoldható vegyülethez lecsapószert adagolva vízoldhatatlanná alakítják és a képződött csapadékot ülepitéssel, szűréssel eltávolítják (főleg mérgező fémtartalmú vizek tisztítására).
csurgalékvíz (landfill) leachate	A csurgalékvíz minden olyan folyadék, amely a lerakott hulladékon átszivárog, vagy amelyet a hulladéklerakó magában tart, illetőleg amely a csurgalékvízgyűjtő rendszeren elvezetésre kerül.
darabosítás enlargement	A darabosítás előkészítő hulladékkezelési eljárás. A finom szemcsés hulladékból sajtolással vagy termikus eljárással nagyobb szemcséket, granulátumot, pelletet, brikettet állítanak elő.
dekantálás decantation	Dekantálásnak nevezzük azt a műveletet, amelynek során az ülepités útján nyert üledékről eltávolítjuk a folyadékréteget. Az erre a célra használt készülékek lehetnek szakaszos és folyamatos működésűek, melyeket dekantáló készülékeknek nevezünk.
deponálás landfilling	A deponálás (hulladéklerakás) a hulladékkezelésnek, illetve a hulladékártalmatlanításnak egyféle megoldása, amelynek lényege, hogy a gyűjtött hulladékot (ipari hulladék, települési hulladék, szemét) a kijelölt lerakóhelyen helyezik el.
depóniagáz	A depóniagáz: minden olyan gáz, amely a hulladéklerakóba elhelyezett

landfill gas	hulladékból fejlődik.
desztilláció distillation	A desztilláció (desztillálás, lepárlás) a folyadékelegyek szétválasztására, illetve folyadékok tisztítására szolgáló művelet, amely a komponensek illékonyságának különbözőségén alapul.
emisszió emission	Az emisszió (kibocsátás, levegőszennyezés, szennyeződés-kibocsátás; illetve kibocsátott anyagmennyiség) az a folyamat, amelynek során levegőszennyező anyagok kerülnek a légkörbe, illetve az a szennyező-anyagmennyiség, amelyet a szennyezőforrás a légkörbe juttat.
extrakció extraction	Extrakciónak nevezzük egy vagy több komponens eltávolítását folyadékból vagy szilárd anyagból szelektív oldószer alkalmazásával. A folyadék-folyadék extrakció során egy, az oldattal nem elegyedő oldószerrel oldjuk ki a meghatározott alkotórészt. A szilárd-folyadék extrakció során szilárd anyagból oldunk ki. Nevezik ezt kilúgozásnak is.
fajtázás sorting	A fajtázás a szilárd anyagok, anyaghalmazok szétválasztására alkalmazott eljárás, ahol az anyaghalmazok egyes darabjait eltérő fizikai tulajdonságaik alapján választják el egymástól. Ilyen fizikai tulajdonságok például a mágnesezhetőség, felületi nedvesíthetőség.
fertőtlenítés disinfection	A fertőtlenítés: a kórokozó mikroorganizmusok elpusztítását szolgáló eljárás.
fertőző anyag infectious substance	A fertőző anyagok életképes mikroorganizmusokat vagy azok toxinjait tartalmazó anyagok, amelyek ismert módon vagy megalapozott feltételezések szerint betegséget okoznak az emberben vagy más élő szervezetben.
heveny (=akut) mérgeződés acute poisoning	Heveny (=akut) a mérgeződés, ha egyszeri nagy adag (=dózis) hatására jön létre, amelyet a néhány perctől egy napig tartó gyors kifejlődés jellemez.
hulladék waste	A hulladék bármely tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválna, megválni szándékozik, vagy megválni köteles.
hulladékártalmatlanítás waste disposal	A hulladék okozta környezetterhelés csökkentése, környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító hatásának megszüntetése, kizárása - a környezet elemeitől történő elszigeteléssel vagy anyagi minőségének megváltoztatásával.
hulladékgazdálkodás waste management	A hulladékgazdálkodás a hulladékkal összefüggő tevékenységek rendszere, beleértve a hulladék keletkezésének megelőzését, mennyiségének és veszélyességének csökkentését, kezelését, ezek tervezését és ellenőrzését, a kezelő berendezések és létesítmények üzemeltetését, bezárását, utógondozását, a működés felhagyását követő vizsgálatokat, valamint az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadást és oktatást.
hulladékkezelés waste treatment	A hulladék veszélyeztető hatásainak csökkentésére, a környezetszennyezés megelőzésére és kizárására, a termelésbe vagy a fogyasztásba történő visszavezetésére irányuló tevékenység, valamint

	a kezelést megvalósító eljárás alkalmazása, beleértve a kezelőlétesítmények utógondozását is.
hulladékkezelési tevékenység waste treatment	Hulladékkezelési tevékenységnek minősül a hulladék gyűjtése, begyűjtése, szállítása, előkezelése, tárolása, hasznosítása, ártalmatlanítása.
hulladéklerakó-gáz landfill gas	A hulladéklerakó-gáz minden olyan gáz, amely a hulladéklerakóba elhelyezett hulladékból fejlődik.
idült (=krónikus) mérgeződés chronic poisoning	Idült (=krónikus) a mérgeződés, amely hónapok, évek alatt jön létre, kis méregadagok hatására.
immisszió immission	Az immisszió, a légszennyezettség mértékét megadó mérőszám.
irritáló vagy izgató anyag irritant	Az irritáló vagy izgató anyagok, olyan anyagok, amelyek a bőrrel vagy nyálkahártyával történő rövid idejű vagy hosszan tartó vagy ismételt érintkezésük esetén gyulladást okozhatnak.
karcinogén carcinogen	A karcinogén jelentése: rákkeltő, rákot előidéző anyag (tényező).
karcinogén anyag carcinogenic substance	Karcinogén hatású az olyan anyag, amely a szervezetbe jutva rövidebb-hosszabb lappangási idő után rosszindulatú daganatot idéz elő.
kommunális hulladék municipal waste	A kommunális hulladék lakossági fogyasztásból, intézményi-, kiskereskedelmi-, vendéglátóipari tevékenységből és a közterületek tisztántartásából származó hulladék. Fajtái: háztartási-, intézményi-, kerti-, közterületi hulladék, víztelenített szennyvíziszap, szennyvíztisztítási nyers-iszap, kirothasztott szennyvíziszap, csatornaiszap, rácsszemét.
komposzt compost	A komposzt olyan anyag, amely mezőgazdasági hulladékból (levél- és szárrészekből), tőzeges fekáliából, szerves települési hulladékból, kommunális eredetű szennyvíziszapból, ipari szerves hulladékból állítható elő aerob szervezetek, gombák és baktériumok segítségével megvalósított biodegradáció révén.
komposztálás composting	A komposztálás: az elkülönítetten gyűjtött biohulladék ellenőrzött körülmények között, oxigén jelenlétében történő autotermikus és termofil biológiai lebontása, mikro- és makroorganizmusok segítségével.
komposztálás composting	A komposztálás: a szerves anyagot tartalmazó hulladékok kezelésére alkalmas aerob biológiai hulladékkezelési eljárás, melynek során mikroorganizmusok a szerves anyagokat biológiai oxidáció útján lebontják, ennek eredményeképpen a talaj termőképességének növelésére hasznosítható humusz képződik.
környezeti elem	A környezeti elem a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember

environment element	által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői.
környezetszennyezés environmental pollution	A környezetszennyezés a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése.
környezetvédelem environmental protection	A környezetvédelem olyan tevékenységek és intézkedések összessége, amelyeknek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítása.
kristályosítás crystallization	A kristályosítás a szilárd anyagoknak oldatukból vagy olvadékukból kristályos formában való kinyerése. Kristályosításnak nevezzük a gőzfázisból történő kristályleválasztást (a deszublimációt) is.
krónikus (=idült) mérgeződés chronic poisoning	Krónikus (=idült) a mérgeződés, amely hónapok, évek alatt jön létre, kis méregadagok hatására.
LC₅₀ (letális koncentráció) LC₅₀ (Lethal Concentration)	LC ₅₀ (letális koncentráció): a gáz- vagy gőznemű anyagok, porok levegőben mért koncentrációja mg/m ³ -ban, amely egyszeri alkalommal, adott időn át alkalmazva a tesztszervezetek felének elpusztulását okozza.
LD₅₀ (letális dózis) LD₅₀ (Lethal Dose)	LD ₅₀ (letális dózis): a kémiai anyagnak az a testtömegkilogrammmra számított mennyisége, amely egyszeri kezelés után, adott időn belül elpusztítja a tesztszervezetek felét.
levegő-, víz- és talajminőségi norma air-, water- and soil quality norm (standard)	A kémiai anyagoknak a levegőben, természetes vizekben és a talajban megengedett koncentrációját levegő-, víz- és talajminőségi normának nevezzük.
maró (korrozív) anyag corrosive substance	A maró (korrozív) anyagok olyan anyagok, amelyek az élő szövettel érintkezve azok elhalását okozzák.
mérgező anyag toxic substance	A mérgező anyagok belélegzésük, lenyelésük vagy a bőrön át történő felszívódásuk esetén kis mennyiségben is halált vagy heveny egészségkárosodást okozhatnak.
mutagén anyag mutagenic substance	Mutagén hatású az olyan anyag, amely a szervezetben történő eloszlása során kromoszómához kötődik, abban durva szerkezeti változást okoz, vagy annak egy kisebb szakaszán pontmutációt vált ki.
nedves oxidáció wet oxidation	A nedves oxidáció egy lehetséges kémiai hulladékkezelési (ártalmatlanítási) eljárás: olyan vizes fázisban lejátszódó oxidációs folyamat, melynek során a vízben oldott és/vagy szuszpendált szerves és/vagy szervetlen anyagokat oxidálnak. A használt oxidálószer: O ₂ , O ₃ , NaOCl, H ₂ O ₂ .
osztályozás	A szilárd szemcsés anyagoknak a darabok vagy szemcsék mérete szerint való szétválasztását osztályozásnak nevezzük. Az osztályozás

sizing	egyik módszere a szitálás - mechanikai szétválasztás szitákon. Az osztályozás megvalósítható ülepítéssel is.
oxidáló anyag oxidizing substance	Az oxidáló anyagok más, elsősorban gyúlékony anyagokkal érintkezve erősen hőtermelő reakcióba lépnek.
rekultiváció recultivation	A rekultiváció: az emberi beavatkozás miatt elpusztult természeti környezet tudatos helyreállítása.
robbanó anyag explosive substance	A robbanó anyagok folyékony, képlékeny, kocsonyás vagy szilárd anyagok, amelyek a légköri oxigén nélkül is gyors gázfejlődéssel járó, hőtermelő reakcióra képesek, és amelyek meghatározott kísérleti körülmények között, illetőleg nyomásra vagy hőre felrobbannak
semlegesítés neutralization	A semlegesítés olyan kémiai hulladékkezelési eljárás, amelynek során a savas v. lúgos oldatok pH-értékét vegyszer adagolásával pH≈7-re állítják be. (A biológiai szennyvíztisztítás előtt el kell végezni, mert a baktériumok számára a semleges kémhatás a kedvező).
szárítás drying	Szárításon kezdetben a víz szilárd anyagból való eltávolítását értették. Innen az általánosítás két irányban haladt. Az első: nemcsak víz, hanem más folyadék eltávolítása szilárd anyagból. A második: víz eltávolítása nemcsak szilárd anyagból, hanem folyadékból és gázból is. A gyakorlatban, mindhárom értelemben használatos a fogalom.
szennyezettségi határérték threshold limit value	A szennyezettségi határérték a környezet valamely elemének olyan - jogszabályban meghatározott - mértékű szennyezettsége, amelynek meghaladása - a mindenkori tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást vagy egészségkárosodást idézhet elő.
szennyvíz wastewater, sewage	A szennyvíz a csatornahálózatból (városi szennyvíz), a háztartásokból (házi szennyvíz), illetve az ipari létesítményekből (ipari szennyvíz) származó, többnyire sok oldott és szuszpendált anyaggal (szennyezőanyag) szennyezett víz.
szennyvíziszap sewage sludge	Szennyvíziszapnak nevezzük a települési szennyvíz tisztítása során keletkező és az ehhez hasonló összetételű szennyvizeket kezelő egyéb szennyvíztisztító művekből származó iszapokat.
szennyvíziszap sewage sludge	A szennyvíziszapok a települési szennyvíz tisztítása során keletkező és az ehhez hasonló összetételű szennyvizeket kezelő egyéb szennyvíztisztító művekből származó iszapok.
szennyvíziszap sewage sludge	A szennyvíziszapok a települési szennyvíz tisztítása során keletkező és az ehhez hasonló összetételű szennyvizeket kezelő egyéb szennyvíztisztító művekből származó iszapok.
szinergizmus sinergism	A szinergizmus jelentése (a méregtanban, gyógyszerhatás-tanban): több anyag együttes hatása nagyobb, mint az egyes anyagok hatásának összege.
szinergizmus sinergism	A szinergizmus az a jelenség (a méregtanban, gyógyszerhatástanban), amelynek során a két vagy több anyag szervezetre gyakorolt együttes

	hatásakor, hatásösszegződés helyett, annál nagyobb hatást tapasztalunk.
szűrés filtration	Szűrés folyadékban vagy gázban diszpergált szilárd részecskék mechanikai elválasztása a folyadéktól, vagy gáztól, olyan pórusos közegen való átvezetéssel, amely visszatartja a szilárd részecskéket.
települési hulladék municipal waste	A települési hulladék a háztartásokból származó szilárd vagy folyékony hulladék, illetőleg a háztartási hulladékhoz hasonló jellegű és összetételű, azzal együtt kezelhető más hulladék.
települési hulladék municipal waste	A települési hulladék a háztartásokból származó szilárd vagy folyékony hulladék, illetve a háztartási hulladékhoz hasonló jellegű és összetételű, azzal együtt kezelhető más hulladék. Fajtái: háztartási-, intézményi-, kerti-, közterületi hulladék, víztelenített szennyvíziszap, szennyvíztisztítási nyersiszap, kirohasztott szennyvíziszap, csatornaiszap, rácsszemét.
teratogén anyag teratogenic substance	Teratogén hatása az olyan anyag, amely a terhes szervezetbe jutva eléri a magzatot, és abban fejlődési rendellenességet okoz.
tömörítés compression	A tömörítés előkészítő hulladékkezelési eljárás. A nagy pórustérfogatú szilárd hulladékot a lehető legkisebb térfogatra sajtolják össze. Pl.: a bálázás: kötőanyag nélküli tömörítés, vagy a brikettezés: kötőanyag hozzáadásával végzett tömörítés.
transzmisszió transmission	A transzmisszió a kibocsátott szennyezőanyag légkörben (vízben, talajban) való tartózkodása, terjedése és átalakulása kevésbé veszélyes, vagy még veszélyesebb anyaggá.
újrahasználat reuse	Az újrahasználat a terméknek az eredeti célra történő ismételt felhasználása; a többször felhasználható, újra tölthető termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká.
újrahasznosítás recycling	Az újrahasznosítás a hulladéknak vagy valamely összetevőjének a termelésben vagy a szolgáltatásban történő felhasználása.
ülepítés sedimentation	Az ülepítés az a művelet, melynek során a cseppfolyós heterogén rendszerek az őket alkotó fázisokra válnak szét a nehézségi erő hatására. Szétválás során a fázisok külön réteget képeznek. A részecskék ülepedési sebessége függ nagyságuktól, sűrűségüktől, valamint a közeg sűrűségétől és viszkozitásától.
veszélyes hulladék hazardous waste	Veszélyes hulladék a termelés, szolgáltatás, elosztás, fogyasztás során keletkező, olyan különleges kezelést igénylő hulladék, amely tulajdonságai folytán az emberre, élővilágra és a művi környezetre, közvetlenül v. közvetve, azonnal v. késleltetetten károsító hatása. Fajtái: toxikus-, fertőző-, korrozív-, tűz- és robbanásveszélyes, lakossági fogyasztásból visszamaradó veszélyes, és (radioaktív) hulladék.
veszélyes hulladék hazardous waste	A veszélyes hulladék olyan tulajdonsággal, eggyel vagy többel, rendelkező hulladék, amely eredete, összetétele, koncentrációja miatt az egészségre, a környezetre kockázatot jelent.

veszélyes hulladék hazardous waste	A veszélyes hulladék: a termelés, szolgáltatás, elosztás, fogyasztás során keletkező, olyan különleges kezelést igénylő hulladék, amely, mérgező, fertőző, stb. tulajdonságai folytán az emberre, élővilágra és a művi környezetre, közvetlenül vagy közvetve, azonnal vagy késleltetetten károsító hatású.
---	---